

OHAL sona ererken:

YENİ DÖNEMDE AMAÇ, TÜM VATANDAŞLARIN SAHİPLENECEĞİ GÜÇLÜ BİR DEMOKRASİ VE NORMALLEŞME OLMALI

Denge ve Denetleme Ağı olarak, olağanüstü halin, iki yılda yedi kez uzatılmasının ardından, kaldırılmasını memnuniyetle karşılıyoruz. Şimdi seçilmişler, vatandaşlar ve sivil toplumun önceliği, önümüzdeki süreci iyi değerlendirmek; denge denetleme mekanizmalarını güçlendirerek bir arada huzur ve güven içinde yaşayacağımız bir demokrasiye erişmek olmalı.

15 Temmuz darbe girişiminin üzerinden iki yıl geçti. Darbe girişimi ardından ilan edilen olağanüstü hal rejimi ise, 18 Temmuz 2018 itibarıyla yenilenmeyerek sona erdi. Halkın iradesi tüm demokrasilerde belirleyici unsurdur. Bu vesileyle, bu iradeyi ve onu temsil eden Meclisi devre dışı bırakmayı hedefleyen her türlü müdahalenin kabul edilemez olduğunu yineliyor, darbe girişimini bir kez daha kınıyoruz.

Türkiye, darbe girişimi sonrası ulusal güvenliğiyle ilgili önlemler almak zorundaydı; olağanüstü hal bu gerekçeyle ilan edildi. Biz de, OHAL'in ilanından hemen sonra, demokrasinin ve denge denetlemenin var olduğu bir ülkede, olağanüstü halin sınırlarının belli olması gerektiğini söylemiş; bu sınırları netlikle anımsatmıştık.¹ Geçtiğimiz iki yılda OHAL kapsamında, bu güvenlik mücadelesinin gereği ile meşruiyetini aşan uygulama ve düzenlemelere imza atıldığını gördük; bu konuda yapıcı önerilerde bulunduk. Denge denetleme açısından OHAL'in iki yılını değerlendirdiğimizde;

- Yasama organı tarafından müzakere ve katılımı ele alınması gereken, OHAL'in konusu ve kapsamıyla ilgili olmayan düzenlemelerin KHK yoluyla hayata geçirilmesi,
 - KHK'ların, hukukun temel ilkeleri ve mevcut anayasamıza aykırı düzenlemeler içermiş olması,
 - KHK'ların anayasal yargıya tabi tutulmamış olması,
 - Adil yargılanma gibi, OHAL şartları altında dahi dokunulmaz olan temel kişi hak ve hürriyetlerine yeterince özen gösterilmemiş olması,
 - OHAL devam ederken, adil yarış şartları oluşmadan, biriyle ülkenin hükümet sisteminin değiştiği üç oylama gerçekleşmiş olması,
 - OHAL'in süresi ve kapsamının, mevcut ihtiyacın ötesinde genişletilmiş olması
- gibi uygulamaları içeren, zor ve öğretici bir dönem geçirdiğimizi gözlemliyoruz.

Demokrasi için normalleşmeye, normalleşme için demokrasiye ihtiyaç var

İki yılın sonunda, bu uygulamaların sonucu olarak, toplumsal uzlaşma ortamının aşındığına, kutuplaşmanın arttığına, bireyler ve gruplar arası ilişkilerin gerildiğine, demokrasinin temel kurumlarına güvenin azaldığına şahit olduk. Bireylerin kendilerini ifade etmekten çekindiklerini, korku ve tedirginliğin yaygınlaştığını, toplumsal dokunun erozyona uğradığını gözlemledik. Dahası OHAL, denge denetlemenin bel kemiği olan kuvvetler ayrılığı açısından yıpratıcı düzenlemelerin hayata geçtiği bir dönem oldu. Bu bağlamda, yeni sisteme geçiş sürecinde yapılacak düzenlemelerde dengeleyici ve denetleyici mekanizmaların dikkate alınması, OHAL sonrası dönemde bütün toplumu kucaklayan bir yönetim anlayışının yerleşmesi açısından son derece önemli.

Zira, iki yıllık zor bir sürecin ardından, şimdi toplum olarak birbirimizle konuşmaya, iyileşmeye ve geleceğimizi inşa etmek için ortaklıklarımıza odaklanmaya ihtiyacımız var. OHAL'in kalkıyor olması, bu iyileşme yolunda atılmış bir adım ve devamı gelmelidir. Birbirimize ve kurumlara yeniden güven duymamız, sağlıklı toplumsal ilişkiler kurabilmemiz ve nihayet toplum olarak normalleşebilmemiz için; OHAL'in yalnız yasal olarak kaldırılmasıyla yetinilmemeli, bir bütün halinde olağanlaşma ve normalleşme hedeflenmelidir. Bu nedenle söz ve yetki sahipleri, OHAL uygulamalarının fiilen sürmesi anlamına gelecek düzenlemeler yerine, demokrasi ve özgürlükleri güçlendirecek reformlara öncelik vermelidir. Yürütme merkezli güç yoğunlaşmasının önüne geçmek hedefiyle; hukukun üstünlüğü, yargı tarafsızlığı ve bağımsızlığı için gerekli anayasal ve yasal iyileştirmeler, müzakere ve katılımçılıkla hayata geçirilmelidir.ⁱⁱ Nitekim bu, 16 Nisan 2017 yılında gerçekleşen anayasa değişikliği referandumunun vaatlerinin başında gelmekteydi.

15 Temmuz 2016 günü demokrasiye hep birlikte sahip çıkmış vatandaşlar ve sivil toplum olarak bizlere düşen ise, OHAL sonrası siyasal süreci izlemeye devam etmek, katılım irademizi korumak, demokrasi talebinde ısrar etmek, bizi ayıran değil ortak çıkarlarımız etrafında birleştiren bir anlayışı diri tutmaktır.

DENGE VE
DENETLEME AĞI

birarada.org

DengeDenetleme

dengevedenetlemeagi@birarada.org

DengeDenetleme

ⁱ <http://www.birarada.org/tr/26944/Denge-Denetleme-Varsa-OHALin-Siniri-Var>

ⁱⁱ Denge ve Denetleme Ağı, 24 Haziran seçimleri sonrası yayınladığı çağrı ile, partilerin ortak vaatleri üzerinden bu reformlara ilişkin talebini duyurmuştur: <http://www.birarada.org/tr/27513/Secimler-Bitti-Simdi-Eylem-Zamani-Siyasi-Partiler-Ortak-Denge-Denetleme-Vaatlerini-Acilen-Hayata-Gecirmeli>